

תוכנית לחיזוק ומיגון יישובי הגבול - "מגן הצפון"

תמונת המצב על מוכנות העורף בגבול הצפוני לתרחישי חירום ביטחוניים ולרעידות אדמה מדאיגה ביותר ומעידה על פערי מיגון גדולים. האיום הביטחוני בגבול הצפון הוא האיום המשמעותי ביותר הנשקף למדינת ישראל ועל סמך הערכות מבצעיות הוא גדול בהרבה מהאיום בדרום מבחינת היקף ועוצמת התקיפות במצב של לחימה.

למיגון חלק משמעותי בבניית החוסן של העורף האזרחי וללא מיגון ראוי במערכה הבאה יפגעו אזרחים רבים.

הממ"ד האישי לכל בית אב הוא המפתח להצלת חיים ולביטחון האישי, שיאפשר לעורף להתמודד. ההצלחה בקיום חיי שגרה בתקופת חירום היא קריטית, רק תשתית מיגון ראויה לאזרחים תאפשר לממשלה ולצה"ל לנהל את המערכות הביטחוניות בחזית הלחימה ולהתנייד בקלות במרחב הצפון שכן הכבישים יהיו פנויים לתנועת הצבא ולא מלאים באזרחים מתפנים.

פירוט

לפי בדיקות פיקוד העורף עד 45 קילומטר מגבול הצפון - 30% מהבתים לא ממוגנים, בפועל- מעל 150 אלף בתים ללא ממ"ד וכן מוסדות ציבור רבים בתחומי החינוך, בריאות והרווחה לא ממוגנים וחשופים לפגיעה. במרחק קילומטר מהגדר ישנם 413 בתי אב ללא ממ"ד, במרחק של 1 עד 4 קילומטר מדובר ב-4,250 בתים ללא ממ"ד, במרחק 4 עד 9 קילומטר מדובר על 12,160 בתים, כאשר העלות היא כ-100 אלף ₪ לממ"ד.

בנוסף לזה, 23% מהמיגון בצפון לא כשיר או שהוא בהגנה נמוכה, המשמעות היא שבפועל בעת חרום יראו אנשים רבים מקלט חסום או לא ראוי.

בעיה נוספת היא פערי התרעה- כיום ההתרעה ביישובי גבול הצפון היא בסמוך לנפילת רקטה, אין לאזרח את משך הזמן הנדרש כדי להיכנס לאזור המוגן. עלות התקנת מערכת למתן התרעה של כ-15 שניות על נפילות קרובות לקו הגבול אינה גבוהה באופן יחסי – כ-100 מיליון ₪ ויש צורך דחוף בהתקנתה.

הפתרון

- ביולי 2018 התקבלה החלטה אסטרטגית משמעותית ביותר עבור יישובי הצפון כאשר הקבינט המדיני-ביטחוני אישר את תוכנית "מגן הצפון".
- מדובר על תוכנית רב-שנתית בהיקף של כ-5 מיליארד ש"ח לשנים 2019-2030, להמשך פעילות מיגון העורף וכן לשיפור המוכנות לרעידות אדמה ולמצבי חירום. על ביצוע תוכנית המיגון יופקדו פיקוד העורף ומשרד הביטחון.
- התוכנית שגובשה נותנת מענה למיגון האזרחים, השירותים החיוניים והרציפות התפקודית בצפון הארץ- התוכנית תכלול מיגון תשתיות קריטיות וכל השירותים החיוניים, מבני ציבור, בתי

- חולים, מוסדות חינוך, מקלטים ציבוריים וגם השתתפות של המדינה לבניית ממ"דים לכל אזרח עד לטווח של 45 קילומטרים מהגבול.
- מדובר על פיתרון ראוי למצוקה בלתי נסבלת כי במצב הקיים כיום הצפון חשוף לאבידות רבות וקשות במצב חירום.

סטטוס ביצוע

- בתחילת 2018 הוקצו 150 מיליון שקלים למיגון הצפון.
- לאחר החלטת הקבינט על תכנית "מיגון הצפון", בסוף 2018 הוחלט על הקצאת תקציב נוסף של חצי מיליארד שקלים לשנים 2018-2019 כאשר 200 מיליון הוקצו באופן מיידי ובשנת 2019 יוקצו עוד כ-300 מיליון שקלים, כל אלו חלק מ-5 מיליארד השקלים ששר האוצר אישר לתכנית המקיפה עד 2030.
- תקציב זה היה אמור להיות כבר בביצוע ובסופו כל המקלטים הציבוריים בטווח של 0-20 ק"מ מהגבול, יהיו בכשירות טובה עם אפשרות ליכולת שהייה ארוכה- המקלטים יכילו מזון, מערכת WI-FI ופתיחה מרחוק. כמו כן, התקציב מוקצה לטובת מיגון מוסדות חינוך, בריאות ורווחה, הקמת מצבורי מיגוניות ועוד.
- אמנם בפברואר השנה ראשי יישובי קו העימות הופתעו לגלות כי תוכנית מיגון הצפון הוקפאה ואין מועד לתחילת העבודות, יתרה מזאת, גם תקציבים שהוקצו זה מכבר לשיפוץ והסדרת מקלטים ציבוריים ביישובי קו העימות הוקפאו.
- תהליך המיגון חייב להתחיל ללא עיכוב שכן הוא עתיד לקחת זמן רב. דוגמא לכך היא בניית המיגון בעוטף עזה- החליטו ב-2008 על מיגון 2,500 יחידות עד 7 ק"מ מהגבול ורק ב-2014 סיימו למגן את אותן יחידות.
- הקפאת תוכנית "מגן הצפון" מהווה סכנה מיידית לחיי אדם בצפון בזמן חירום והפרת המחויבות כלפי תושבי הצפון.

הערכה תקציבית

- כ-5 מיליארד ש"ח לשנים 2019-2030 למיגון תשתיות חיוניות, מבני ציבור והשתתפות של המדינה בבניית ממ"דים לכל אזרח עד לטווח של 45 קילומטרים מהגבול.